

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

ב"ה

תיק 1267213/7

בבית הדין הרבני הגדול ירושלים

לפני כבוד הדיינים:

הרב שלמה שפירא

המבקשת: פלונית (ע"י ב"כ עו"ד אבי גפן)

נגד

המשיב: פלוני (ע"י ב"כ עו"ד ג'רמי שטרן)

הנדון: הפיקוח והאחריות להבטחת שלום קטין שיש חשש כי אביו פגע בו; רף החשש המצדיק מתן רשות ערעור בנוגע לכך

החלטה

א. לאחר עיון בבקשת רשות הערעור ובתשובתו של המשיב לבקשה החלטתי להיעתר לבקשת רשות הערעור ולראות את הבקשה ככתב ערעור.

המבקשת תשלים את ההליכים הפרוצדורליים, לרבות תשלום האגרה בעבור הערעור, מול מזכירות בית הדין בתוך ארבעה-עשר יום. לאחר מכן יהיה המשיב רשאי להגיב לגופו של ערעור בתוך חמישה-עשר יום, בהתאם לתקנות, ולאחר מכן ייקבע מועד לדיון.

לעת עתה איני מוצא הצדקה להתנות את שמיעת הערעור בהפקדת ערובה להוצאות, אולם לאחר שתוגש התגובה לגופו של ערעור ייתכן שהדבר יישקל שנית.

ב. נימוקי החלטתי הם אלה:

1. השאלה העולה בבקשת רשות ערעור נוגעת לשלומם של קטינים. שומה על בית הדין כ'אביהם של קטינים' לנהוג בשאלה שכזו בזהירות יתרה ושלא לסגור את דלתו בפני ערעור בסוגיה זו כל עוד קיים סיכוי לכאורי, להתרשמותו של בית הדין, כי יש צדק בטענות המבקש-המערער. האחריות לשלומם של הקטינים מחייבת כי הרף שייקבע בהקשר זה, רף שמשיש בבקשת רשות הערעור כדי לעבור מעליו יש ליתן את הרשות, יהיה שונה ונמוך מזה הנקבע בעניינים שאינם כאלה.

2. לשיטת המבקשת וכפי העולה עוד מהצרופות שהגישה, חוות הדעת שלפיה אין המשיב מסוכן מינית לילדיו, ולכן ... בפרט, שגויה היא ואף פסולה ועל כל פנים אינה שווה במשקלה לחוות הדעת המנוגדות, וזאת משום שהמומחה שנתן חוות דעת זו גיבש עמדה לכאורה לפניה על יסוד חוות דעתם של מומחים אחרים שלא פגשו כלל בילדים ושנבחרו על ידי האב שאף שילם את שכרם, ואף טרם שפגש בהם הוא עצמו; חוות הדעת המנוגדות הן של כמה מומחים ואנשי מקצוע, מהם שמונו על ידי בית הדין, מהם שהאינטראקציה בינם לילדים הייתה במסגרת החינוכית טרם להליך המשפטי ושבעקבותיה העלו את החששות; מומחים אלה כן פגשו בילדים ואף התרשמו מהם בכמה דרכים שונות, ולא רק מילולית, והצליבו את דבריהם של כלל הילדים זה עם זה – בניגוד לחוות הדעת האמורה; המומחה שכתב את חוות הדעת האמורה קבע בעצמו

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

כי אינו קובע עמדה בשאלת האשמתו של האב בפגיעות מיניות בקטין, אלא שהייתה לפניו חוות הדעת של המומחים הנ"ל שגרסו העדר פגיעות או העדר מסוכנות כאלה, ותוך שאין הוא מייחס משקל לחוות הדעת האחרות של מי שגרסו כי היו גם היו פגיעות וכי קיים חשש למסוכנות, אף שדווקא חוות דעת אלה הן שנסמכו על התרשמות ישירה מדברי ומעשי הילדים כנ"ל.

תשובת המשיב לטענה זו אינה מניחה את דעתו.

המשיב טוען כי המומחה מנוסה ובעל שם וכו' – אמת, אך כך גם המומחים האחרים, ולו יהיה אלא שיש מחלוקת בין המומחים, הדעת נותנת לנהוג לחומרא בכל הנוגע להבטחת שלומם של הקטינים, שעה שלפי ראות עינינו אין מדובר בהאשמות שבודה האם ללא כל יסוד, שהרי יש מן המומחים שסוברים כי יש להן יסוד. כך על אחת כמה וכמה כשמדובר בכמה אנשי מקצוע שונים.

המומחה עצמו הבהיר כי אינו נוקט עמדה משלו בשאלה אם אכן פגע האב בקטין אם לאו, ולכאורה אכן הסתמך על עמדת מי שלא פגשו בילדים, מה שמעורר תמיהה כשלעצמו ועל אחת כמה וכמה כשהחוות דעתם של הללו הועדפה לכאורה על זו של מי שפגשו בילדים. התמיהה גדולה עוד יותר משמביאים אנו בחשבון גם כי אותם מומחים מונו על ידי בית הדין לאחר שהאב בחר בהם והוא אף שילם את שכרם, בעוד האחרים שמונו שלא ביוזמת הצדדים ואלה שהאינטראקציה שלהם עם הילדים נוצרה מחוץ להליך ולכאורה באופן ניטרלי, במוסדות החינוך וכדו', גרסו אחרת.

יתכן כמובן שבכתב התשובה לערעור עצמו יטען המשיב טענות נוספות, אולם הטענות שלפני עתה – אינן מספקות.

3. כך לשיטת המבקשת אותו מומחה אינו יכול לפקח בעצמו על מפגשי האב והילדים, כך נוכח עמדתו וכך נוכח דבריו המפורשים כי אינו נוטל על עצמו תפקיד של "פיקוח".

המשיב טוען מנגד כי חזקה על המומחה שיגן על שלומם של הקטינים ויפעל לפי הוראותיו של בית הדין כי ביקורי הילדים יהיו בפניו.

אולם אין בדברים משום מענה הן משום אמירתו המפורשת של המומחה כי אינו מקבל עליו תפקיד של 'פיקוח', הן משום עמדתו המפורשת כי לאחר מספר מוגבל של מפגשים אכן אין צורך בפיקוח, והן משום שגם מי שיש לו רצון טוב וחזקה כי לא ייתן יד לפגיעה בקטינים – ספק אם יוכל להיות מפקח ראוי כשסבור הוא כשלעצמו כי אין צורך בפיקוחו. פיקוח ראוי מצריך לא רק רצון מצידו של המפקח להגן על הקטינים אלא גם הבנה ומודעות שלו לסיכון, מי שבעצמו סבור כי אין סיכון – פיקוחו עלול ללקות בחסר.

ההלכה היא כי המפקח אצל חברו זהב ואמר לו "הזהר בו, של כסף הוא" ונגנב או אבד – אין השומר נושא באחריות לזהב מאחר שמידת האחריות הנדרשת בהקשר של זהב גדולה מזו שבהקשר של כסף, ואת האחריות הגדולה יותר לא קיבל עליו השומר.

כך ומקל וחומר בעניין שלומם של קטינים: מידת האחריות ואיכות השמירה על קטין הנתון בסיכון לפגיעה אינה דומה לזו הנוגעת לקטין שאינו נתון בסיכון כזה, ו"שומר" שלפי תפיסתו הסיכון הקיים נמוך – אי אפשר להסתמך עליו בנוגע לאחריות הנדרשת ביחס לסיכון גבוה.

4. מחלוקת דומה יש בין הצדדים בנוגע לאפשרות הפיקוח על ידי הורי האב. וגם כאן: מקובלים עלינו דברי בא כוח המשיב כי אין יסוד לחשוש שההורים אינם רגישים לשלומם וטובתם של נכדיהם, אך הצדק לכאורה עם טענתה האם, המבקשת, כי אי אפשר לסמוך על פיקוחם, וודאי

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

שלא ללא דיון ובחינה מעמיקה של הדברים, שעה שייטכן ואולי אף מסתבר שאינם סבורים כי בנם, האב, מהווה סיכון לילדים. האמור לעיל בנוגע לפיקוחו של מומחה שאינו סבור כי האב מסוכן נכון לגבי הורי האב מקל וחומר, וזאת אף ללא שנשאל אם נבחנה בכלל היכולת של ההורים, שאינם אנשים צעירים, לפקח כנדרש.

5. תוצאת כל האמור היא כי לעת עתה נראה כי המבקשת מעלה 'שאלות טובות' על החלטתו של בית דין קמא. ייתכן אומנם שיימצאו להללו גם 'תשובות טובות' – לשם בירור אפשרות זו נועד הליך הערעור, אך לעת עתה אין תשובות כאלה לפנינו, ולפיכך מן הדין להתיר את הערעור. ג. לפיכך החלטתי כאמור להתיר את הערעור.

ההחלטה מותרת בפרסום בכפוף להשמטת פרטיהם המזהים של הצדדים.

ניתן ביום א' בטבת התשפ"ב (5.12.2021).

הרב שלמה שפירא

עותק זה עשוי להכיל שינויי ותיקוני עריכה